

МОБІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДТРИМКИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасні тенденції розвитку загальної середньої освіти характеризуються посиленням уваги до індивідуальних освітніх потреб учнів, їхніх здібностей, інтересів та темпу навчання. У цьому контексті індивідуалізація та персоналізація освітнього процесу розглядаються як ключові чинники підвищення якості освіти та реалізації компетентнісного підходу. Одним із ефективних інструментів підтримки цих процесів у межах цифрової трансформації освіти є мобільне навчання.

Мобільне навчання (m-learning) ґрунтується на використанні мобільних цифрових пристроїв і технологій, що забезпечують безперервний доступ до навчальних ресурсів, гнучкість освітнього процесу та можливості адаптації навчання до індивідуальних характеристик учнів [4]. У закладах загальної середньої освіти мобільне навчання відкриває нові можливості для реалізації особистісно орієнтованого навчання.

У педагогічних дослідженнях індивідуалізація навчання трактується як організація освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, зокрема рівня підготовки, пізнавальних можливостей і темпу засвоєння навчального матеріалу. Персоналізація навчання передбачає активну участь учня у формуванні власної освітньої траєкторії, виборі способів, ресурсів і темпу навчання.

Зарубіжні та вітчизняні дослідники підкреслюють, що персоналізоване навчання є логічним продовженням індивідуалізації в умовах цифрового освітнього середовища, оскільки цифрові технології дають змогу автоматизувати процеси адаптації контенту, відстежувати навчальний прогрес та забезпечувати оперативний зворотний зв'язок [1; 2; 3].

Мобільне навчання *створює умови для реалізації індивідуального підходу* завдяки низці технологічних і педагогічних можливостей:

По-перше, мобільні пристрої забезпечують постійний доступ до навчальних матеріалів, що дозволяє учням працювати у власному темпі, повторювати складні теми або поглиблювати знання відповідно до власних потреб.

По-друге, мобільні освітні платформи й застосунки дозволяють диференціювати навчальні завдання за рівнем складності, типом діяльності та формою подання матеріалу. Це сприяє врахуванню навчальних стилів учнів та підтримує індивідуальні освітні траєкторії.

По-третє, використання мобільних технологій полегшує здійснення формувального оцінювання, оскільки цифрові інструменти дають змогу швидко отримувати дані про результати навчальної діяльності учнів та коригувати освітній процес відповідно до цих результатів.

Персоналізація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти передбачає врахування освітніх потреб, інтересів і цілей кожного учня, а також залучення його до активного проєктування власної освітньої діяльності. У цьому контексті мобільне навчання виступає ефективним інструментом реалізації персоналізованих освітніх практик.

Мобільні технології дозволяють створювати адаптивні освітні середовища, у яких навчальний контент і завдання змінюються залежно від рівня підготовки, результатів навчальної діяльності та індивідуального прогресу учнів. Використання мобільних освітніх застосунків із вбудованими механізмами адаптації сприяє формуванню індивідуальних освітніх траєкторій та підвищенню мотивації до навчання.

Важливою особливістю мобільного навчання є можливість вибору учнями форм, засобів і часу навчання. Така гнучкість сприяє розвитку автономії, відповідальності та навичок саморегульованого навчання, що є ключовими характеристиками персоналізованого освітнього процесу. Дослідження засвідчують, що залучення учнів до активного вибору

навчальних стратегій позитивно впливає на їхні навчальні результати та рівень задоволеності навчанням [2; 4].

На рис. 1 представлено схему реалізації мобільного навчання в школі як педагогічно організований процес, що базується на використанні мобільних пристроїв і забезпечує персоналізоване, контекстно зумовлене, доступне та безперервне навчання учнів.

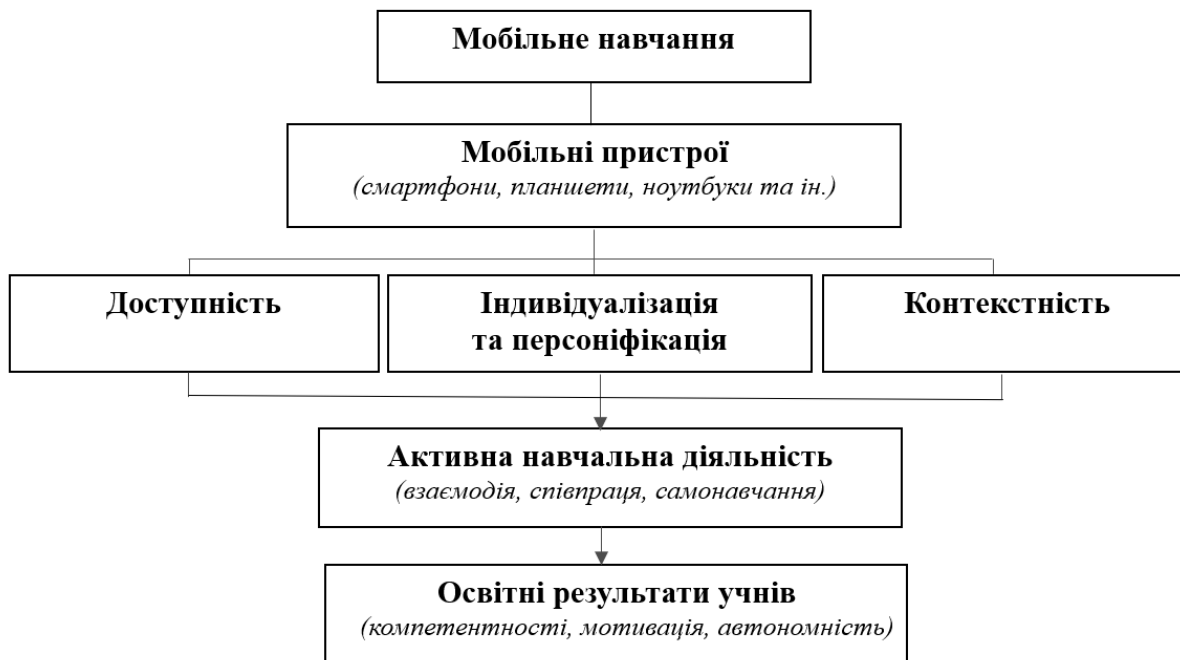

Рис. 1. Схема реалізації мобільного навчання в ЗЗО

Ефективне використання мобільного навчання для підтримки індивідуалізації та персоналізації освітнього процесу потребує *дотримання низки педагогічних умов*, зокрема:

- цілеспрямоване педагогічне проектування мобільного навчання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів;
- поєднання мобільного навчання з традиційними та дистанційними формами організації освітнього процесу;
- використання формувального оцінювання та навчальної аналітики для моніторингу індивідуального прогресу;
- підготовка педагогів до застосування мобільних технологій у контексті особистісно орієнтованого навчання;
- дотримання принципів безпечного, етичного та відповідального використання мобільних пристроїв у шкільному середовищі.

За умови дотримання зазначених педагогічних умов мобільне навчання сприяє не лише адаптації навчального контенту, а й трансформації ролі вчителя – від транслятора знань до фасилітатора та наставника індивідуального навчального розвитку учнів.

Отже, мобільне навчання відкриває широкі можливості для підтримки індивідуалізації та персоналізації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. Його використання дозволяє забезпечити гнучкість навчання, врахування індивідуального темпу та рівня підготовки учнів, розвиток автономії й саморегуляції навчальної діяльності.

Водночас ефективна реалізація індивідуалізованого та персоналізованого навчання засобами мобільних технологій потребує системного підходу, що включає педагогічне проектування, методичну підтримку вчителів і створення безпечного цифрового освітнього середовища. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення моделей мобільного навчання, орієнтованих на персоналізовані освітні траєкторії учнів закладів загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Best practices in mobile learning. UNESCO. 2023. <https://www.unesco.org/en/digital-education/mobile-learning-practices?hub=84636>.
2. Crompton H., Burke D. (2018). The use of mobile learning in higher education: A systematic review. *Computers & Education*, 123, 53-64. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.04.007>.
3. Digital Education Action Plan 2021–2027. European Commission. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/actions>.
4. Traxler, J. (2017). Learning with Mobiles in Developing Countries. *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 9. 1-15. <https://doi.org/10.4018/IJMBL.2017040101>.